

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокое число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о год. 6-їй пополудни.

Редакция, адміністрация і
експедиция «Руслана» під ч. 1.
пл. Домбровского (Хорунщини). Ек-
спедиция місцева в Агенція Со-
коловского в пасажи Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попередне застережене. —
Реклямація неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дьякі і приватні донесеня по
15 кр. від стрічки.

Нові погрози правительства.

(+) При всяких нагодах лучало ся вже кілька раз в осінній сесії ради державної, що міністер-президент др. Кербер більш або менш рішучо накликавав польську палату до сповнення великих задач (бюджет, австро-угорська угода, торговельні договори), а при тім вказував недвозначно, що на случай невиконання сих задач правительство було би приневолене розв'язати раду державну. Такі накликування були зрозумілі в перших тижнях осінньої сесії, коли дневний порядок був затарасований наглими внесеннями, а про бюджет і інші предлоги правительства ніхто не думав. Одначе від падолиста працює бюджетова комісія пильно над бюджетом і полагодила вже значну часть, робота іде в комісії як за найспокійніших часів, а навіть в повній палаті змінили ся обставини до непізнання. Наглі внесення повідрочувано, що би зробити місце бюджетовій провізорії і іншим правительственным предлогам, а в понеділок почало ся друге читане бюджетової провізорії, котре ві вторник докінчено, бо багато бесідників записаних повичеркувало ся.

Тимчасом саме при бюджетовій провізорії забрав голос др. Кербер і звернувся до палати з новими погрозами так рішучими, як ніколи перед тим і викликав велике зворушене особливо на лівці. Др. Кербер повторив іменно давнійшу погрозу, що наколи рада державна не може одужати, то суироти державних конечностей на-

суває ся правительству зовсім природно розв'язане парламенту яко спосіб конституційної механіки, поки не найде ся палата, котра перейме ся іншими поглядами і більшою охотою до роботи. Але до того додав міністер-президент, що деякі голосять, що їм зовсім байдужний парламент, бо его компетенция їм не припадає до вподоби, інші знов невдоволені виборчим законом, з якого рада державна виходить, а треті знов, що ще не прийшли до слова, мають иньшу нуту в голові. Чи ж можна дивувати ся — говорив др. Кербер — колиб правительство і то найповажнійше і найсумліннійше, покликуючи ся на такі бажання і нетерпеливість населення, пам'ятаючи про пильні державні конечности, возьме ся до конституції. Таке правительство буде по всі часи оправдане, обезпечене перед осудом історії, може бути уважане серед тих обставин з повним правом спадателю держави. Ми вже бачили — говорив дальше др. Кербер — як в сій державі конституция упала, ми повинні обминати повторене такої події. Правительство хоче все зробити, що би відвернути таку катастрофу.

Сими словами була особливо лівця так зворушена, що єї предсідателі зібрали ся на раду і відтак домагали ся від д-ра Кербера пояснення, чи правительство думає про насильне нарушене конституції. Др. Кербер в довірочній поговорці запевняв, що таке розуміне его слів є невідповідне і що правительство, о скільки се від него

зависиме, дбати-ме про удержане конституційного устрою в Австрії, але з своєї річи виголошеної в палаті нічого не уйняв.

Ся річ д-ра Кербера, котра як грім з ясного неба ударила в понеділок в палаті, не є зовсім для нас несподіванкою. Ми вже недавно вказували на основі наших інформацій з фінансових кругів, до чого прямують державні керманічі. Задупевні їх думки і наміри виявив тепер віденський кореспондент Münch. Neue Nachrichten, де звичайно, так само як і Münch. Allg. Ztg., люблять наші державні керманічі оновіщувати свої наміри. Отже сей кореспондент вказує на те, що Австро-Угорщина приневолена тепер перевести реформу артилерії, що би стати на рівні з іншими європейськими державами, а се буде стояти 150—200 мільонів, мусить подвоїти контингент рекрутів відповідно збільшеному числу населення, а се потягне за собою також значні щорічні видатки, а до переведеня таких великих задач рада державна не тільки є неспосібна, але й нерада. Длятого потрібна буде кільккаліт на провізорія без конституції, серед якої і ті великі задачі можуть бути довершені і внутрішні національні спори можуть успокоїти ся. Коли конституційний монарх австрійський, каже сей кореспондент, не давав ся доси всяким керманічам державним, що мали такі думки систованя конституції, наклонити до такого кроку, то певно не буде опирати ся сему, коли буде розходити ся о далекоюсяглі війскові справи.

Наколи розважимо сї виводи кореспондента Münch. Neue Nachr., то тоді стануть нам зрозумілими безнастанні і то щораз

5)

ДЖЕРОЛЯМО РОВЕТТА.

НІКЧЕМНІ ТИРАНИ.

З італійської мови переклав

Данило Зарічний.

Агнешка сиділа на землі з мисочкою між колінами, зачерала деревляною ложкою і зачинала їсти, але не маючи ще певного руху в маленьких руках, не вкладала добре ложки до уст і більше половини виливала з губи на землю, та обливала сорочку. Тоді підкрадав ся з легонька чорний кіт та втикав свій носок в мисочку. Агнешка грозила йому ложкою та не сміла ні ударити ні кричати. Так збита з пантелику оглядала ся на всі сторони, шукаючи своєї матери; та мати була одинока невіста в хаті і як упорала ся з вечерою для «парубків» і поставила їм їсти, йшла збирати трохи ховти ослови. А кіт далі хлестав і хлестав, доки брисько не заварчав і відогнав його. Котиско форкав, драпав, м'яккав, відтак наче янїрка пересунув ся на двір через діру під кришею. Брисько в середині, варкаючи перевернув мисочку Агнешці.

— Бриську!... марш!... ти!... кавалія!... і зачала проклинати пса.

Брисько скрутив хвіст і несміло всунув ся під стіл; кіт всував ся легонько другим отво-

ром до кухні, а дівчина, ще джожачи, збирала зі землі ложкою розлиту юшку.

Але попри се лихо було там і трохи добра Агнешці, бо крім ньєнки і бриська був також своячок Менїко; був се хлопчина трохи більший від Агнешки. Від хвилі, як маленький сей дроворуб упав був раз з ялиці та зломив собі ногу, замикали і його на цілий день разом з дівчиною і він зачав її розважати.

Говорили з собою тихонько, сміяли ся, співали, грали ся, та нанизували червону калину, зелені і жовті жолуди, з яких маленька красулька споряджала собі намисто та ковтки. Менїко тішив ся сею несподіванкою іграшкою, а маленька, ціла рада, грала велику дівчину при малім хорім. Опісля, як Менїко почав поводити ся, сбое ходили цілими днями по леваді за хатою, куди вив ся крутий потік та зникав десь за горою. Маленька бігала та збирала цвіти, красні листки вигнуті, подовгасті, котрі складала на колінах Менїка. Відтак і вона сідала коло нього на мураві і обое бавили ся разом, плели вінці, або вязали китиці.

Горячою, полудневою порою плила Агнешка в густу тїнь на беріг потоку, аби наловити красних мотилів, запашних хрущів та гибких русалок з голубими крильцями, явїючими на сонці. А крики і сміхи радости звїцали Менїкови поворот дівчини, що прибігала з хрущом затуленім в руці, ціла червона і задихана від бігання по склоні ручаю.

Але скоро зачало ся горе маленької Агнешки. Як минело їй десять літ, хотів батько і

братя, аби зачинала працювати і бодай в часті відробила ті великі страти.

— Держали її з ласки через тільки часу!... Насніла пора заробити собі на кусник хліба! Мати старала ся звинити її, але «хлопи» не давали ніяким чином заступати ся за донькою. Кожного дня мусіла Агнешка посити дроворубам до ліса воду і полуденок... — Треба було дохдити дві, три, а нераз чотири верстви прикрою, скалистою стежкою. Дівчинка несла в кошику в одній руці кулешу, в другій стирпанку на воді, та мусіла то сунути ся долі горою, або перескакувати через терне, та всюди ранила босі ноги по колючій дорозі. Як лише міг втечи Менїко, то вибігав її на зустріч добрий кусень, та злепшав дорогу; горе! если би був хто се спостеріг! Катували-б його як осла, навіть гірше, бо за ослячу шкуру будуть гроші.

Раз якось лишив ся був дома один парубок, заступити невістку. Мати постаріла ся, працювала ся, а Агнешка не могла ще впорати її діла. Если-б прийняла до хати невістку сильну і вередливу, то казала-б вона працювати Агнешці над силу і не мала-б її за помело. Мати предвиджувала сї нові муки, а думала, що лише так може зберегти щастє доньки, як віддасть її до міста на службу.

Батько не лише згодив ся на се, але був навіть дуже радий сьому: дівчині платили місячно нять лірів: такої суми, після його думки дівчина навіть не вужие!

(Дальше буде).

більше рішучі і виразніші погрози правительств мимого, що рада державна знаходить ся тепер мало що не в нормальних відносинах.

Наша мова.

Від одного з наших прихильників, поважного патріота на провінції, одержуємо отсе письмо :

Звертаю увагу Шановної Редакції на календар «Місіонара» на рік 1902, який вже вийшов в друку в Жовкві, зложений реформованим Василянцем. Так ясно, щиро, а рішучо, як заговорив тихий робітник в Василянській келії в розвідці «Наша мова» (стор. 106—111), я не чув ані читав ще нікого з Русинів. Золоті се слова, які з відбитках крейдарових належало би щільними масами розкинути між «варід», як-раз в сій хвилі, коли Русь веде борбу за права рідної мови, — а поки-що прошу, щоби дословно не-редруквати в «Руслані». Варто би запитати, що на се скажуть наші Консисторії зі своїми язичіями, етимольогіями та антифонетичними ук-зазами? Чи схотять дальше доказувати, що вони більше католицькі, як реформовані Василяни? В нас все можливе тож і на се треба нам бути приготованими, се однак певне, що коли такий рішучий голос, оснований на словах самого І. Христа, вийшов з уст реформованого Василянина, ніякий платний чи не платний наймит московский не посміє правописи фонетичної ставляти на рівні з невірою та другими нікчемними інсинуаціями в відношеню до нашої так духовної як свѣткої інтелігенції. З красою та бо-гацтвом нашої рідної мови стоїть в звязи дру-га, ще важнійша, як правопис, справа, додатко-вого богослуженя та перекладу письма свѣтого на рідну мову, на котрі в 20-тім століттю най-крайнійший вже час...

Сповняючи бажане поважаного патріота в признаню стійности згаданой статі, подаємо єї в повній основі :

«Розглянувши ся на стр. 91-96 по троха по чужих мовах, придивім ся наші.»

Ми в звичайній бесіді називаємо нашу мову рускою, учені називають єї українсько-рускою або малорускою. Називають так тому, аби від-різнити нашу мову від московскої, якої по уче-ному називають також велико-рускою, та від біло-рускої. Називають же українською тому, що найбільша частина наших земель називає ся У-країною.

Кілько народу бесідує нашою українсько-рускою мовою?

Сею нашою рускою, говорячи по ученому, українсько-рускою мовою бесідує до тридцять мільона народу.

Небогато з тих девять соток мов, що є на свѣті, може похвалити ся так великим числом бесідуючих. Порівнавши же се число з иньши-ми, які припадають на мови народів європейских, виходить, що наша українсько-руска мова є з огляду на число бесідуючих нею з ряду семою між європейскими мовами, між славянскими другою.

Образово то так виглядає:

Мови європейські.

- Мова англійська 100 мільонів
- 1
- 2 нім. 70 м.
- 3 москв. 60 м.
- 4 іспанська 45 м.
- 5 французка 44 м.
- 6 італійська 34 м.
- 7 українсько-руска 28 м.
- 8 португальська 18 м.
- 9 польська 16 м.
- 10 румунська (волошка) 9½ м.
- 11 мадярска 7½ м.

Мови славянські.

- Мова московська 60 м.
- 1
- українсько-руска 28 м.
- 2

- 3 польська 16 м.
- 4 чеська 6 м.
- 5 болгарська 4½ м.
- 6 сербська 4 м.
- 7 хорватська 3½ м.
- 8 словацька 2 м.
- 9 словінська 1½ м.
- 10 вендська 200 тисяч.

Що-до краси яка є наша українсько-руска мова?

Не кожда мова однаково красна. Одною говориш, то так, як по груді їти, викручуй язиком, затискає зуби, шипи, або розтвори губу як ті ворота: а иньшою, то словечко за словом так плине ти, як та водиця по тихеньку, здає ся, ні уст не потребуєш розтвирати, ні язиком не крутиш, ні не сикаєш як гаде, тай не зму-чиш ні себе, ні другого, що слухав тебе. Слухаєш одної, то аж уха болять, тільки там сикоті-ня, гаркотіня, говканя, ковиканя: а иньшої слу-хаєш, й не можеш наслухати ся єї, так якось миленько западає тобі до уха та серця, що немов та пісенька соловейкова у маю, немов віт-рець тихий тихисенький колише до дрімку, так она тебе розважає, голубить.

Наша українсько-руска мова з огляду на красу належить до найкрасних. Учені язикосло-ви порівнюючи нашу українсько-руску мову з мовами європейскими, признають нашої мови між всіми європейскими мовами друге місце з ряду що-до мелодійности та милозвучности (перше займає італійська), між славянскими же що-до краси взагалі місце найперше.

Отже ні одна мова в Європі, крім іта-лійської, не є така милозвучна, як наша укра-їнсько-руска. Ні німецька, ні польська, ні москов-ська (велико руска), ні волоска, ні мадярска, ні навіть іспанська та французка не дорівнюють.

І дійсно, сам чоловік не потребує бути і язикословом, аби вслухавши ся в різні бесіди, зараз не запримітив, що по нашому говорять ся якось так легенько, здаєсь уст не потребуєш отвирати, а нпр. по московски зачни от хоч би ось те зо стр. 95: «Ібо так Бог вазлюбил мір», то зараз при тім «вазлюбил» мусиш губу роззя-вити від уха до уха, так само при «атдал», «па-гіб», коли тимчасом по нашому скажу легенько замість вазлюбил — полюбив, замість атдал — віддав, замість пагіб — погіб.

Кождий і неучений признає, що по нашому якось лекше і мильше та красше плине слово по слові і полюбив і віддав і погіб. У нас на-віть ні одніського слова нема, що зачинало би ся від «ваз», або від «ат», або «паг» і т. д.

Взагалі в нашої мови того «а», при котрім губу треба отворити від уха до уха, дуже ма-ленько. Того «а» зі славянских язиків найбіль-ше мають Москалі; у них навіть кожде «о», що не має наголоу, вимовляє ся як «а».

У нас натомість є дуже много тоненького і; при котрім майже не треба губи отворити, а тільки уста зложити. Як у московській мові пов-нісінько того широкого «а», що так, можна би сказати, поганить мову, так у нас те тонке «і», що надає милозвучности нашої українсько ру-ській мові, навіть в таких разях є, де єго не ма-ють иньші славянські мови. І так всюда, де є в церковнім «ѣ», то ми маємо «і» або «ї» «іі» а всі иньші Славяне мають «е» або «ѣ» або «ѣа». Кождий признає, що при «і» менше губу отвирю, як при «е» або «ѣ», а разом, що красше, милійше звучить слово вимовлене з «і» як з «е», або «ѣ». Нпр. возьмім з того стиха св. Письма, то там є по церк. *вѣчний*, моск. вѣчний пише ся, а читає ся вечный, польск. wieczny, чеськ. věčný, словац. вечні, сербс. вечни, хорв. вечні, словін. вечно, болгар. вечен, венд. вечне, а лишень наше укр.-руск. вічне. Або церк. *місто*, читай місто, польск. miasto, і т. д., а у нас місто.

Дальше у нас коли «о», або «е» стане між двома співзвукками, то переходить для красшої мови також в «і», у иньших Славян або лишає ся, або переходить в «у», «ѣ». Нпр. наше бѣб, як легенько вимовляє ся, а вже иньші Славяни так легенько по своему не скажуть, бо одні ка-жуть бѣб, а другі бѣѣ; чи скажу бѣб, чи бѣѣ, то вже труднійша вимова і не така мила для уха, як наша бѣб. Так само наше кѣнь, як легко вимовляє ся, а у иньших Славян: конь, коѣ як твердо, наше бір а у иньших Славян бор, бѣр;

воль, wól, наше віл; польске lód, московске ледь (читає ся льот), наше лід і т. д.

Чи не лекша і мильша наша вимова.

Наша мова є ще тим милозвучнійша, як иньші славянські, що у нас ніколи в однім скла-ді не сходять ся по три співзвуки, а є лишень що найбільше два, а дуже часто один співзвук з самозвуком. Возьмім нпр. таке чеське слово — prst (палець), або srb: якже то треба язиком крутити, аби єго вимовити; возьмім польске нпр. chrząszcz, trzcina, wrzesciono, przedsięwzię-cie: як тут при вимові губою треба робити. В нашої мови того нема нпр. ті самі слова, як далеко лекше вимовить ся: палець, Серб, хрущ, тростина, веретено, підприємство.

У нас для лекшої та красшої мови є ще так званий *повноглас*, чога в иньших славян-ских мовах нема. Нпр. чеське brch, польске brzeg, у нас повним голосом каже ся — беріг, чеське hlas, польске głos, а наше повно — голос; hlawa, głowa — голова і т. д.

І ще много знамен красоти нашої мови дало би ся привести, та годі всьо вписувати. Але вже й з того видно, що наша українсько-руска мова є зі всіх славянских найкрасна і польскої і московскої і чеської і т. д.

(Конець буде).

З ПОЛІТИЧНОГО ПОЛЯ.

На двях довершила ся фузія польских лю-довців на підставі напеккої енцикліки «Regum potatum». Мають они становити католицьку де-мократию і творити «центр» в польскім Колі у Відні, а «християнську людову унію» в галиц-ким соїмі. З кінцем минулого місяця зійшли ся послі «центра» кс. Пастор, кс. Жигульський, кс. Вязовский, гр. Ян Потоцкий, Тома Шаєр, Антін Бомба, Андрій Вільк, Фіак, Поточек, Вой-тига і др. Опідо, а надто іменем християнсько-людового сторонництва прибув кс. Стояловский, а зголосили своє приступленє письменно кс. Шпюндер, Сколишевский і Данеляк. Замість програми видано заяву, яка опираючи ся на згаданій енцикліці папи римского, заповідає змаганя «унії» в демократичнім дусі. «Центрум» вибрало презесом кс. Пастора, віцепрезесом Шаєра, а секретарем Войтигу. «Унія» уконсти-тує ся підчас соїму.

Віденська і берлінська праса стверджує противорічність між заявою д-ра Кербера в ав-стрійскім парламенті і німецького прем'єра гр. Більова в німецькім парламенті що-до польских маніфестацій супротив німецького консулату. Іменно, коли др. Кербер заявив, що гр. Голухов-ский не має причини висказувати жалю німець-кому амбасадорови з причини уличних демон-страцій у Львові, то гр. Більов успокоїв інтер-пелянта в сій справі заевненєм, що гр. Голу-ховский, на вістку про демонстрації, зараз ви-сказав німецькому амбасадорови у Відні свій жал з причини непошанованя заступника ні-мецької держави. Wiener Allg. Ztg. пояснює се так, що міністер др. Кербер дав відповідь на інтерпеляцію з дня 6. с. м., а тоді ще справді ані не було причини до такої заяви зі сторони міністра справ заграничних, ані она не наступи-ла. Доперва пізнійш, знатнійшій демонстрації у Львові вчинили таку заяву потрібною.

В Римі оголошено оноді енцикліку св. От-ця з дня 20. падолиста до католицьких єписко-пів в Греції. В енцикліці вказує Папа на діяль-ність Греків в ширеню християнської цивіліза-ції та на їх привязанє до власних традицій і звичаїв, які завсїди шанували римо-католицькі свѣщеники. Енцикліка дальше згадує про заря-дження задля розширюваня католицизму серед Греків і висказує жал з причини схизми, яка Греції відорвала від католицької Церкви. Св. Отець закликає єпископів, щоби робили всьо, що можуть, аби переконати всіх Греків, що лю-бов до віччини дасть погодити ся з католицькою вірою і релігією. Енцикліка кінчить ся заявою, що Греки не потребують нічого боїти ся в слу-чаю злуки з римскою Церквою.

НОВИНИ.

— **Календар.** В п'ятницю гр.-кат. Андрея апост.; рим.-кат. Лудії, Отилії. — В суботу: гр.-кат. Наума, Філарета; рим.-кат. Спірідіона.

— **Товариство чеських медиків в Празі** прислало нам отсе письмо, котре наводимо в дослівнім перекладі:

«Товаришам Русинам на львівськiм університеті!

«Як члени народа, який подобно як Ви боретеся за основане висших шкіл, якими би єго просвітним стремленням була дана належна просвітна основа, і тим щасливіший, що має вже один університет, висказуємо сим письмом новне оправдане Вашого бажання, щоби Ви і Ваш заподадливий та змагаючий народ здобув високою наукою всі просвітні средства, в яких лежить животна потреба, найперший і оправданий розвиток кожного народа.

«Дізнавши ся, що Ви рішили з причин загально звисних, дотеперішній університет замінити з університетом у Відні, просимо Вас в сій пригоді як найсердечнійше, щоби Ви звернули Вашу увагу, заки довершите Ваше рішення, на чеський університет в Празі. Оба університети — німецький у Відні, чеський в Празі — мають однако велике число слухачів, але при таких однакових обставинах буде для Вас наука на чеськiм університеті пригіднійшою.

«Викладава мова сего старинного славного університету, як і тутешні відносини, головне місто чеського королівства Прага — всьо те далеко ліпше буде відповідати Вашим потребам і образованию, як синам славнянского народа, спорідненого вже мовою, чим перебуване на віденьскім університеті з німецькою викладавою мовою, неславнянською. При тожсамості наших просвітних інтересів скріплять ся сильно Ваші змагання межі нами. Наші фахові і нефахові студентські товариства почитають Вас зичливо і радо в своїм кружку, подаючи Вам охотно і по приятельски всі вигоди дружного життя, а з чеською інтелігенцією всі моральні средства життя, а есентуально матеріяльну підмогу. Ческа суспільність подасть Вам подвійний інтерес, який має для народности велика славнянска родина.

«Кличемо Вас до себе як найдружнійше!

«Прибудьте до нас, до Чехів, на чеський університет, стаьте в рядах молодіжї народа, котрий однаково з Вами сичує і буде спочувати, вишлїть до чеської Праги своїх відпоручиків, котрі би ту на місці розвідали ся про тутешні відносини, а ми з великою охотою відедемо Вам на зустріч. З товариским поздоровленням за «Spolek ceskych medicu w Praze: MUS Едвард Кмунт, т. ч. голова, MUS Влад. Земан, т. ч. секретар.

В Празі, 9.XII 1901.»

— **3 Кракова** пишуть нам: Доси виеело подавля о висш поверх 150 студентів-емігрантів з львівського університету — всіх факультетів. Де які приїхали самі і зголошують ся до висшів. Тутешні університетські власти не роблять ніяких перемон — і навпаки молодіж прямо одушевлена чимним та вичливим поведенем тутешніх деканатів і урядників. Польска молодіж живо інтересує ся нашими емігрантами та цікавить ся справою руского університету. Кружки прихильників ростуть з кожним днем на перекір шовіністичній праці. Правда все горою!

— **Наші заporожці над Дунаєм.** З Відня доносять: 270 студентів Русинів зі Львова зголошило ся до висшу на віденьскій університет. Депутация студентів вручила ректорові подане о принявє мимом спізненої іматрикуляції. Ректор приняв студентів прихильно і майже прирік їм у згляднвити подане. Так само відповіли декани чотирох виділів. Межи студентами, що згодили ся о принявє на віденьскій університет, є 150 богословів.

— **3 Перемишля.** Дня 20. с. м. відбудуть ся загальні збори Членів Товариства «Руский Институт для дівчат» в Перемишлі в великій сали Института о 3. годині, зглядно (§ 18. статута) о 5. год. пополудни. — Порядок дневний на основі § 21. нового статута, затвердженого рішенням ц. к. Намістництва з дня 2. липня 1901 ч. 68.687: 1) справоздане виділу за час від 30. червня 1901; 2) справоздане комісії шконтруючої; 3) бюджет на рік адміністр. 1901/1902; 4) вибір членів виділу; 5) вибір членів комісії шконтруючої; 6) внесеня і інтерпеляції. Після §. 11. згаданого статута прислугує право голосу на загальних зборах лише тим членам, що до дня оповіщення зборів заплатили бодай половину членської вкладки за рік адміністр. 1900/1901. Від Виділу Товариства «Руский Институт для дівчат». *Войтович* предсідатель, *Іван Матковскій* за секретаря.

— **3 Бродів.** Взиває ся всіх Русинів повіту брідського, щоби при доповняючiм виборі двоох членів до ради повітової з курії сільської з дня 17. грудня віддали свої голоси на о. Михайла Левицкого пароха в Щуровичах і д-ра Адама Струмінського, лікаря в Бродах. — *Комітет.*

— **3 тов. слухачів політехніки «Основа»** у Льво-

ві. Дня 11. с. м. уконстатував ся ту «кружок научний». Головою вибраний: т. Стефан Чарнецький, заступником голови: т. Антін Галька, писарем: т. Зенон Горницький.

— **Дарунки для дїтїй.** Зближає ся день св. Николая і сьвят Рїздва Христоваго. Дїти поводять ся чемно і ждуть дарунків від сьвятого Николая та на деревце від Ангела. Найкрасшим і найвідповіднійшим дарунком для дїтвори є книжка з образками. О такі книжки постарало ся Товариство педагогічне і видало: I. *Дїтвора в цїні 1 К. II. Звїрята домашні, 80 сот. III. Приятелі дїтїй, 1-20 К. Ті три книжки з текстами. IV. Ах яке хороше! 2 К. V. Для розривки 1-20 К. — У всіх тих виданях найде дїтвори красу, розривку і науку, а кожний старший, що гляне на сї виданя, скаже дійсно: Ах яке се хороше! Замовити можна в Товаристві педагогічнiм, ул. св. Софії ч. 9А. в книгарні ім. Шевченка і в книгарні Ставрпигійській.*

— **Перене зєня.** Міністер судівництва перене повітових судїїв: Єрон. Варжховского з Тозмача до Галича, Стан. Новосельского з Рожїтїова до Калуша, Здисл. Нановского з Луки до Добромля, Льва Левицкого з Порохника до Скольного; — дальше перене судових секретарїв: Іги. Кубе з Добромля до Львова, Юліяна Давидовича з Делятина до Бережан, Володисл. Дюніхта з Косова до Львова, Івана Огоновского з Борщєва до Самбора, д-ра Володисл. Гопшовского з Камінки до Самбора, Емїл. Клюка з Рїманова до Богородчан, Люо Френкля з Лопатина до Коломиї, Володисл. Калиневича з Белза до Станиславова і Каз. Бжезїньского з Богородчан до Радимна.

Перенесені радники суду краєвого: Софр. Фолосевич з Добромля до Перемишля, Теод. Грибовскій з Кромеряжа до Черновець, Андр. Тангель з Мільниці до Станиславова, Фридр. Маєр з Потока Золотого до Тисьмениці, Фльор. Малиновскій зі Станиславова до Львова, Ів. Лазорик з Рогатина до Станиславова, Ант. Пискозуб з Тисьмениці до Станиславова, Людв. Герасимович зі Ширця до Львова, Руд. Яцковский зі Скольного до Самбора, Ант. Нівелїньскій з Грималова до Коломиї, Лев Герасимович з Нової Сєла до Рогатина, Фил. Дрекслєр з Тернопілля до Львова, Стан. Червинскій з Косова до Коломиї, Марклі Фединскій з Підгазца до Золочева, Модест Каратинскій з Калуша до Коломиї, Петро Максимович зі Станиславова до Львова, др. Богд. Криницький з Бережан до Станиславова.

— **Іматрикуляція в Дублянах.** Перша іматрикуляція слухачів рільничої академії в Дублянах відбула ся оводї в полудне в присутності краєвого маршалка, членів краєвого виділу, професорів політехніки, університету, ветеринарїної академії, лісової школи і т. ин. Торжество іматрикуляції отворив ректор п. Фремель, почім промовляв краєвий маршалок гр. Потоцкій. Проф. Павлик виголосив відчит «про подїля праці в господарстві», почім відбув ся акт іматрикуляції. Академія числить 58 слухачів.

— **Нагороди Нобля.** Зі Штокгольму доносять: Вчєра вєчером в присутності королївської родини відбула ся роздача чотирох нагород Нобля, кожда по 208.000 франків. Нагороду за заслуги в области медицини одержав проф. Берінг з Галлі; з области хемії проф. Вантєгоф з Берліна; з фізики Рентген з Монахова; а з літератури Сулле-Прудом з Парижа. — На торжественнiм засіданю штрорїнгу комітет для розділїя нагород Нобля оголє сив, що нагороду за 1901. р. признано швайцарскому лікарєви Генрихови Дїнантові і проф. Фридрихови Пассїєму з Парижа; оба одержали по 104.000 франків.

— **Збожеволів в церкві.** Страшна сцена стала ся дня 8. с. м. в церкві в Меранї, звиснім купелевiм місці в Тироли. При престолї стояв окол 10. год. рано сьвященник і правив Службу Божу. Нараз вибігає із закритїй другий сьвященник, чоловік молодий, Андрий Симонфі, сьвященник з Угорщини, і кидає ся на стоячого при престолї та зачинає дусити. Симонфі нагло збожеволів. Кількох сильних людей, що були случайно в церкві, кинули ся ратувати zagrożеного і лєдві що змогли дати собі з ним раду. Божевільного відставлено до шпиталю.

— **Пєс — колєктантом.** Зелїзничі товариства добродїїні в Англії до збираня датків уживають пєс-догів, яким привязує ся на шию пущку. Такий пєс стає перед чоловіком на задні ноги і благачючими очима просить о милостиню на цїль виписану на пущїй: для сирїт по зелїзничих функціонарях, що згнули в службі. Один пєс збирає пересїчно до 5.000 корон річно. Пєс «Гельп» з пущкою на шїї перейшов цїлу Англію, Шкоцїю і Ірляндію, а навїть був у Франції і в трєх лїтах зібрав 25.000 корон.

— **Дрїбні вїсти.** В Жабю помер на тифо кружний лікар др. Михайло Шидловскій, заразивши ся від недужого. — В Чернівцях відобрав собі жите Кастан Теодорович, рах. радник краєвого суду, в 45 роцї.

— **На вкладкову книжочку ч. 1800 Товариства в з. кред. «Дністер»** вплинули дальше на фонд академічної молодіжї (на руки комітету) від 7.

до 11. грудня слїдуючі жертви: п. Василь Потєлицкій 10 К, п-нї Северина Потєлицка 10 К, п-нї Д. Дїдицка з Мостів великих 50 К, о. Дмитро Гузар з Завалова 20 К, пп. Володимир Шухевич і Антін Галька техніки 10 К, п. Лев Куєнїрскій купець у Львові 10 К, п. Іван Бічай 10 К, п. А. К. з Бєсїди 5 К, п. А. Б. з Бєсїди 10 К, пп. Ольга і Зенон Шухевичі з Тишковець 200 К, п. Тома Тєлїшевскій у Львові 20 К, Кружок весєлих у Райха 6 К, Читальня «Просьвіти» в Сквилові 100 К, п. Юліян Сїчяньскій у Львові 10 К, п. Михайло Дудикевич у Львові 20 К, п-нї Емїлія Кузьмова у Львові 50 К, п. Володимир Левицкій з Винник 20 К, пп. Лев і Марія Левицкі Порохник 10 К, п. Володимир Гнатишик зі Львова 10 К з с., перемискї Русини з свого фонду народного 100 К, Читальня «Просьвіта» в Комарнї 5 К, п. Дмитро Ольховий з Комарна 5 К, о. Володимир Петрик з Комарна 5 К, панна А. С. 1 К, о. крилошаня А. Василевскій у Львові 20 К, п-нї Валєрия Коцовска у Львові 10 К, п. Володимир Лущинскій нотаєр в Косові 100 К, п-нї Катєрина Гринєвич 4 К, п. Іван Дудинскій з Огнєвич 24 К, Редакция «Дїла» передала складки зложєні на єї руки по день 10. грудня в квотї 6055 К 97 с., разом 6911 К; попередно виказано 985 К, в разом 7.896 корон.

— **Комітет для заporоги академіків просить присилати всі датки на адресу:** Др. Ярослав Кулєчковскій, директор «Дніста» — або: «Товариство взаїмн. кредита «Дністер», книжка вкладкова ч. 1800, у Львові.

Комітет: Др. Ярослав Булачковскій, Волод. Шухевич, о. Ал. Темнишук, др. Костя Левишук, др. Евг. Озаркевич, др. Сидір Бриттан, др. Олександр Грабовскій, Льонгин Цєгельскій.

Наука, штука, література.

Учитель ч. 23. з дня 5. с. м. Зміст: О розбуджуваню альтруїстичних нахилів у дїтїй. (Коєнець). — Як старати ся о придбанє довірї у сєлян а у міщан? — Справозданє зборів Фїлії «Руск. Тов. педагог.» в Буську. — Слово до рускої інтелігенції. — Всячина. — Дрїбне.

— **Др. Фр. Павльєн:** Партийна політика і мораль. Переклав др. Іван Копаєч. (Відбитка з «Руслана»). Львів. 1901. Накладом перекладчика. З друкарні В. А. Шийковского. Стор. 60, 8°. Набувати можна в обох руских книгарнях у Львові по цїні 50 сот., а з поштовою пересилкою о 10 сот. більше.

— **Християнскій Калєндар Місіонарія** на рік від Рождєства Христоваго 1902. Рїчник другий. Жовква. Печатня оо. Василиян 1901. — Калєндар відзначає ся дуже богатим змістом, а про єго добірність свідчать найліпше статя про «Нашу мову», яку подаємо нашим читачам в повнiм змісті.

Телеграми.

Відєнь, 12. грудня. На нинїшнiм засіданю державної ради міністер Гартель відповідав на інтерпеляцію пос. Романчука і тов. в справі маєсового виступленя Русинів з львівського університету. Мін. Гартель заявив, що поки студенти не вернуть на законну дорогу, він не може нічого робити в їх інтересі. Запевнював інтерпелянтів про свою зичливість до Русинів, обговорював широко подїї на університеті і ще раз просив, аби студенти Русини повернули на законну дорогу.

Відєнь, 12. грудня. Запевнюють, що чеський сойм збере ся 28. грудня і потреває до 7. сїчня. Slav. Corresp. доносить, що депутация чеського клубу була у президента міністрів др. Кербера з домаганєм довшої сєсїї, але він відповів, що відносини в парламенті не позволяють на довшу сєсїю, однак головну сєсїю соймів правительство намірає скликати в марці 1902. р., коли до сєго часу бюджет держави стане полагодженим. Супроти сєго депутати просили президента міністрів, щоби підчас провізоричної сєсїї сойму правительство дало устну або письменну заяву, що дійсно намірає скликати сойм на весну.

Відєнь, 12. грудня. Reichspost доносить про частинну реконструкцію кабінету. Теку міністерства рільництва має обняти гр. Ледебур, а теперішній гр. Джіованелї став би президентом сенату в адміністраційнiм трибуналї.

Рим, 12. грудня. У ватиканських кругах запевнюють, що папа римскій випрацював нову енциклїку, щоби межі християнськими демократами виробити порозумїне і вияснити деякі уступни послїдної енциклїки. Оголошенє наступить небавом.

Малий фейлетон.

ВОЛОДИМИР БИРЧАК.

Нетля і Лилик.

2 (Роман).

4. Освідчення.

— Цілюю руці Ліле! Я знов на тебе довго ждав.

— Та годі Уляне. Я мала багато учти ся...

— Богато учти ся? Ти у видлових, у вас в гімназії є більше. Четверта кляса — кажуть — має бути легка, але може для тих, що нічого більше не мають на думці, крім неї. Скоро однак хто, так як я, журить ся і піншими справами, то знов що піншого — говорив мудрий Улян.

А Ліля казала:

— У сеї жидівки суть добрі чоколядки! Уляне, ти знаєш се?

А Улян відповів:

— Скажи любя Ліле, чи ти хотіла би віддати ся?

Завстиджена Ліля спустила очи до землі і не відповіла нічого...

— Бо я хотів би. А знаєш з ким?

— Ну, з ким?

— З тобою серце; Ліле... тебе убожаю!.. А ти що на то?

Ішли попри церков, а Ліля казала:

— Та добре, лише я не знаю, що мамця на то скажуть...

5. Любов.

Попередньої години задала учителька від німецького десяти стивів на память, а панни плакали. Та тепер, коли увійшла якась ліпша, обтерали сльози і одні уважали, а другі писали любовні листи.

— Стефко, саслони мене — мовила Ліля. — Я хочу писати.

— Що такого?

— Як то що? Лист!..

— До кого?

— Та до него...

— А з котрої він кляси?

— Ет! Заслони мене ліпше, бо еще побачить...

— А що то є любов?.. — питала по хвилі Стефка.

— Любов, то таке чувство... Та дай мені спокій! Я не умію того витолковати... А ти не любила еще?..

— Мамця казали, що то немож і я не любила...

— Ну то, як залюбиш ся колись, то сама пізнаєш... Я не умію того сказати... То таке якесь чувство, якесь таке... чувство нібито... в серці... Розумієш уже?

А Стефка потакувала головою...

6. Знова любовний лист.

«Що за щасте, що вона пише до мене. Ох Ліле! Моя ти любов! — думав Улян і цілував лист від Лілі.

Цілував та зажурился, що гроший нема і пішов позичати до своєї господарні.

— Уляне! — наживувала пальцем.

— Перепрашаю, пані! Не ду-

майте, що я еще дитина! Позичте гроший, мене се дражнить...

Ліля читала чорне на рожевім: «Мому серцю призначена Ліле!

»Я не сподівав ся листу від тебе так скоро, а скоро вже так скоро дістав, не дам завстидати ся і відписую. Але сей лист буде уже без жидів, а не як попередний. Бач, не можу відвикнути від школи і пишу листи до тебе, мов задачі шкільні.

Посилаю і т. д.

Твій щиролюблячий Тебе Улян.

Р. С. Ох любя! І тепер виляв ся атрамент! Переписав би я сей лист та уже пізно і, як Тебе люблю, я хочу вже спати.

Твій Улянцо.

(Дальше буде).

COLOSSEUM Ernesta Thorna.

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Ссіншна

Небувала, сензаційна програма!
від 1. до 15. грудня 1901.

При співучасті військової музики 83. п. п.

1) Зроскнені близнята 23-літні сестри Роза і Йосифа Бляжек зі Скrexова в Чехії, яко інструменталістки. 2) **Newhouse et Ward**, найзнаменитші американські біциклісти. 3) **Olivotti**, новочасний Паганіні. 4) **Diamantine**, феноменальні танці в морі огня і світла. 5) **Brothers Matthews**, славні американські скакуни на бочках. 6) Орхестра і режисмограф. 7) **Curt Ellis**, незрівняний трансформатор. 8) **Kieselly et Miss Kaida**, водлушна подорж на зубах. 9) **Arnesen**, найзnamenитші американський гімнастик. 10) **Tom et Marton**, жонглери обручам. 11) **Lydia Prentano**, субретка.

Що дня о 8. год. вечером велике представлење. В неділю і сьвята два представлења. Що пятниці **High-Life** представлење. Білети вчасніше можна замовляти і вабути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах,

яко гарна прикраса комнат і
Картини: Верещагіна, Шевченко в домо-
вині і Сластьона, Шевченкова
могила.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“
з пересилкою за 1 кор. 60 сот.

Інформаційна комісія

в товаристві «Академічна Громада» поручає здібних інструкторів і домових учителів. Зголошеня приймає ся під адресою: Інформаційна Комісія в товаристві «Академічна Громада» у Львові, Ринок ч. 10, I пов.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходять о годни				відходять о годни			
6:10	а	Кракова, Берлина, Варшави	Відня	6:25	до	Ставнсава, Підволочиского, Потутор	
6:20	а	Чернівців (Іцкан, Га. апу), Гусятина		1:55	до	Підволочиска (Київа) Бродів дв. головний	
6:46	а	Брухович, шод. від 16. мая до 15. вер. вк.		2:08	6:43	до	Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
7:45	а	Янова		8:30	8:40	до	Кракова (Відня, Варшави), Берлина
7:40	а	Тернополя, Бродів на дв. Підзамче		2:55	9:00	до	Слєпска, до Лавочного (1. лив. до 15. вер)
8:00	а	на дв. головний		9:15	до	Янова	
8:10	а	Лавочного (Пешту) Калуша, Сянока		9:25	до	Підволочиска, Бродів, Гусятина дв. Під-	
8:15	а	Сокаля, Рави рускої		9:42	до	дв. гол.	
8:50	а	Кракова, Відня, Варшави, Пешту, Берлина		10:20	до	Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова	
11:45	а	Ряшова, Любачова, Самбора		2:40	10:25	до	Чернівців,
11:55	а	Станиславова (Кересмезе, Потутор)		1:25	до	Янова від 1. мая до 15. вересня в не-	
12:55	а	Янова		2:15	до	Брухович від 16. мая до 16. вересня	
1:10	а	Сколього, Калуша, Хирова а з Лавочно-		3:05	до	Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.	
3:14	а	го від 1. черв. до 15. вер.		3:15	до	Янова шоденно від 16. мая до 30. вер.	
4:40	а	Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)		3:26	до	Брухович шод. від 16. мая до 15. вер.	
5:11	а	Самбора, Борислава, Стрия		3:30	до	Ряшева, Хирова, Любачова	
5:11	а	Підволочиска (Київа) Бродів на дв. Підв.					
5:35	а	" " " " на дв. голов.					
5:50	а	Кракова					
5:50	а	Чернівців, Іцкан					
6:00	а	Сокаля, Белзця і Любачова					
Ніч				Ніч			
7:36	а	Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)		6:10	до	Ставнсава	
8:50	а	Брухович від 16. мая до 15. вересня шод.		6:20	до	Кракова (Відня, Берлина, Варшави)	
9:41	а	Янова від 1. мая до 15. вер. шоденно		6:20	до	Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні 6.	
9:20	а	Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)		6:35	до	Лавочного (Пешту) Калуша, Хирова	
9:40	а	Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Рознадова		7:10	до	Тернополя, Бродів дворець головний	
9:40	а	Чернівців, Букарешту,		7:22	до	дворець Підзамче	
10:20	а	Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша		7:25	до	Сокаля і Рави рускої	
10:20	а	Підволочиска (Київа), Бродів на дв. Підв.		7:52	до	Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і сьв.)	
10:02	а	" " " " на дв. голов.		9:30	до	Янова від 1. мая до 15. вересня	
3:12	а	Підволочиска Копичинець на дв. Підзамче		10:30	до	Чернівців і Іцкан	
3:35	а	" " " " на дворець головний		11:00	до	Кракова, Відня, Варшави	
				11:10	до	Підволочиска, Бродів дв. головний	
				11:32	до	" " " " дв. Підв.	
				4:15	до	Кракова, Відня, Берлина, Самбора	
				4:45	до	Брухович від 16. мая до 15. вер. шод.	

ЗМІТКА: Гєра нічна числять ся від 6 годни вечером до 5 годни 59 минут рано. Час середно-європейский рівнять ся від часу львівського о 26 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 26 мин. часу львівського. — В місті выдають білети Ізди: звичайні білети агенція часописний Ст. І. Сколовского в пасажи Гавсмала ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білети звичайні і всякі інші, заїздів, відсїдів і проїздів, розклада Ізди і т. п. бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Пльонна ч. 5. в подїю, сходи II, дєрї ч. 82.) в урядових годнях (8—3 а в сьвята 9—12).

За певну і добру льокацію поручаємо

- 14 1/2% листи гіпотечні
- 4% листи гіпотечні коронові
- 5% листи гіпотечні преміовані
- 4% листи товариства кредитового земского
- 4 1/2% листи Банку краєвого
- 5% облігації Банку краєвого
- 4% позичку краєву
- 4% облігації пропінацийні

і всілякі ренти державні
Ті папери продаємо і купуємо по найточнішій курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО